C/2025/103

10.1.2025

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Yderligere betragtninger om den økonomiske politik i euroområdet 2024

(initiativudtalelse)

(C/2025/103)

Ordfører: **Petru Sorin DANDEA**

Plenarforsamlingens beslutning	21.3.2024
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	11.10.2024
Vedtaget på plenarforsamlingen	23.10.2024
Plenarforsamling nr.	591
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	246/1/6

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU mener, at en styrkelse af den finanspolitiske koordinering mellem medlemsstaterne i euroområdet er afgørende for at sikre reel opadgående konvergens, stabilitet og modstandsdygtighed. Dette kunne indebære en tættere samordning af de nationale budgetpolitikker samt drøftelser om muligheden for fælles finanspolitiske instrumenter. I den henseende mener EØSU, at NextGenerationEU har vist sig at være meget vigtigt, og anbefaler, at lignende instrumenter indgår i den fremtidige FFR. Desuden opfordrer EØSU indtrængende myndigheder på såvel det nationale niveau som på EU-niveau til at skubbe finanspolitiske spørgsmål i retning af bæredygtighed og skabe finanspolitisk råderum til fremtidige chok.

1.2. EØSU opfordrer til, at der gøres en kollektiv indsats for at fuldføre den finansielle union. De små dimensioner og fragmenteringen af kapitalmarkederne i EU får investorerne til at migrere til andre globale markeder, navnlig markedet i USA. På den baggrund mener EØSU, at fuldførelsen af kapitalmarkedsunionen bør prioriteres. Stabilitet på de finansielle markeder og omfattende forbrugerbeskyttelse vil imidlertid være af afgørende betydning.

1.3. De eksisterende forskelle i medlemsstaternes banklovgivning og -praksis skaber finansiel fragmentering og forhindrer, at de finansielle ressourcer mobiliseres effektivt, navnlig når det drejer sig om finansiering af vigtige infrastrukturprojekter på europæisk plan. Fuldførelsen af bankunionen skal derfor prioriteres i Kommissionens nye mandatperiode.

1.4. EØSU mener, at der bør udarbejdes en plan for foranstaltninger med henblik på at fremskynde reel konvergens, og at samhørighedspolitikken fortsat bør spille en central rolle i FFR.

1.5. EØSU mener, at EU bør maksimere den konkurrencefordel, som det indre marked giver. Udvalget støtter Kommissionens initiativ til at reducere rapporteringskravene med 25 %, da disse krav er en af de største hindringer for bæredygtig økonomisk vækst. En reduktion af bureaukratiet og en forenkling af de administrative procedurer vil stimulere den europæiske erhvervssektor og gøre den mere effektiv og virkningsfuld. Dette må dog ikke ske på bekostning af sociale og miljømæssige standarder og arbejdstagernes og forbrugernes rettigheder.

1.6. En af de største udfordringer i euroområdet er manglen på en troværdig beslutningsproces. EØSU mener, at der er et presserende behov for en ny tilgang til beslutningstagning.

1.7. Efterhånden som dekarboniseringsprocessen fortsætter, skal EU fuldføre det indre marked for elektricitet. Etableringen af et fuldt sammenkoblet net på europæisk plan er af afgørende betydning herfor. Dette vil også bidrage til at reducere energipriserne, bekæmpe inflationen og hjælpe EU's virksomheder med at øge deres konkurrenceevne.

1.8. EØSU mener, at en omfattende politisk dagsorden for euroområdet i 2024 vil skulle afveje kortsigtede krav såsom økonomisk genopretning med langsigtede prioriteter som f.eks. investeringer, bæredygtighed, innovation og social inklusion.

2. **Baggrund**

2.1. På trods af en ekstremt vanskelig global kontekst med to militære konflikter ved EU's grænser og stigende geopolitiske spændinger har EU's økonomi udvist særlig modstandsdygtighed og sågar tegn på genopretning i første kvartal af 2024.

2.2. I den økonomiske forårsprognose ([1]), som Kommissionen for nylig har fremlagt, anslås BNP-væksten at være på 1 % for EU og 0,8 % for euroområdet i 2024. Dette er væsentligt lavere end gennemsnittet for udviklede økonomier.

2.3. Inflationsraten forventes at være 2,7 % i 2024 og 2,2 % i 2025 for EU og 2,5 % i 2024 og 2,1 % i 2025 for euroområdet. Kerneinflationen forventes imidlertid at nå målet medio 2025.

2.4. Med 2 millioner nye job i 2023 nåede beskæftigelsen i EU et rekordhøjt niveau på 75,5 %, mens arbejdsløsheden forblev på et rekordlavt niveau på 6 %. Der er imidlertid betydelige forskelle, hvad angår arbejdsløshed mellem EU's medlemsstater. Selv om reallønnen steg med 5,6 % i 2023, ligger den fortsat under 2021-niveauet. Den økonomiske forårsprognose viser, at reallønnen vil kunne vende tilbage til 2021-niveauet i anden halvdel af 2025.

2.5. Trods disse tegn på en tilbagevenden til vækst for EU's økonomi er risiciene på globalt plan i de seneste måneder mangedoblet. Den nuværende globale fragmentering, herunder vedtagelsen af protektionistiske foranstaltninger (told) på den globale handel, og den store volatilitet på energimarkederne synes at udgøre de største udfordringer. Den vedvarende inflation i USA vil forsinke rentesænkningen, hvilket vil få Den Europæiske Centralbank til at udsætte nedsættelsen af sine rentesatser. Disse to negative faktorer vil desværre forsinke relanceringen af investeringerne, selv om de er mere nødvendige end nogensinde for at finansiere EU's konkurrenceevne og forsvarsindsats og naturligvis den grønne og den digitale omstilling. Desuden vil de offentlige midler være begrænsede som følge af øgede udgifter til klimaændringer, forsvar, omstillingsprocessen og låneomkostninger samt omkostninger i forbindelse med den aldrende befolkning.

3. **Generelle og særlige bemærkninger**

3.1. EØSU noterer sig, at medlemsstaterne er enige med hensyn til reformen af stabilitets- og vækstpagten. De nye forordninger sikrer større nationalt ejerskab, men også mere gunstige regler for beregning af budgetunderskuddet ved at tage højde for samfinansieringsprogrammer med EU-midler. EØSU mener imidlertid, at de finanspolitiske regler kan anvendes ufleksibelt og påvirke medlemsstaternes evne til at anvende finanspolitikken til at modvirke økonomiske tilbageslag og tilskynde til investeringer. Selv en ny fase med økonomiske stramninger kan ikke udelukkes. Da euroområdet mangler en centraliseret finanspolitisk myndighed, er der i den komplekse og vanskelige geopolitiske kontekst behov for yderligere skridt hen imod en mere koordineret finanspolitik. En styrkelse af den finanspolitiske koordinering mellem medlemsstaterne i euroområdet er afgørende for at sikre opadgående konvergens, stabilitet og modstandsdygtighed. Dette kunne indebære en tættere samordning af de nationale budgetpolitikker samt drøftelser om muligheden for fælles finanspolitiske instrumenter. I den henseende mener EØSU, at NextGenerationEU har vist sig at være meget vigtigt, og anbefaler, at lignende instrumenter indgår i den fremtidige FFR. EØSU slår desuden til lyd for en afbalanceret form for finanspolitisk konsolidering, der sikrer, at de mest sårbare og personer med lave og mellemhøje indkomster ikke bærer den største byrde. Nedskæringer i udgifterne til uddannelse, social sikring og sundhed er et alvorligt problem for tusindvis af mennesker og undergraver konkurrenceevnen, den økonomiske vækst og den politiske stabilitet.

([1]) Spring 2024 Economic Forecast: A gradual expansion amid high geopolitical risks, Kommissionen, 15. maj 2024.

3.2. EØSU er klar over betydningen af valget til Europa-Parlamentet i juni og mener, at en retfærdig grøn pagt og digitalisering fortsat bør være EU's vigtigste langsigtede politikker. Desværre lider begge under underfinansiering, idet Den Europæiske Centralbank anslår et yderligere årligt finansieringsbehov på over 740 mia. EUR. De små dimensioner og fragmenteringen af kapitalmarkederne i EU får investorerne til at migrere til andre globale markeder, navnlig markedet i USA. I den forbindelse anser EØSU gennemførelsen af kapitalmarkedsunionen for at være en prioritet og gentager anbefalingen i sin udtalelse om den økonomiske politik i euroområdet 2024 ([2]). En uddybning af kapitalmarkedsunionen må imidlertid ikke ske på bekostning af stabiliteten på de finansielle markeder. EØSU minder om forslagene i sin udtalelse »En kapitalmarkedsunion for mennesker og virksomheder – ny handlingsplan« ([3]).

3.3. Selv om der er gjort fremskridt hen imod en bankunion, er den stadig ufuldstændig. Manglen på en fuldt ud gennemført fælles indskudsforsikringsordning og en solid ramme for bankafvikling kan føre til finansiel ustabilitet. De eksisterende forskelle i medlemsstaternes lovgivning og praksis skaber finansiel fragmentering og forhindrer, at de finansielle ressourcer mobiliseres effektivt, navnlig når det drejer sig om finansiering af vigtige infrastrukturprojekter på europæisk plan. Et eksempel herpå er den måde, hvorpå alle europæiske systemiske banker anvender den cloudtjeneste, der tilbydes af amerikanske virksomheder, fordi der ikke findes nogen europæisk pendant. Fuldførelsen af bankunionen skal prioriteres i Kommissionens nye mandatperiode.

3.4. Mere end to årtier efter euroens indførelse står euroområdet stadig over for alvorlige forskelle med hensyn til økonomiske resultater mellem kernen (f.eks. Tyskland og Nederlandene) og periferien (f.eks. Grækenland, Spanien og Italien). Disse forskelle kan lægge store byrder på mennesker, skabe spændinger og begrænse effektiviteten af en fælles pengepolitik. EØSU mener, at der bør udarbejdes en plan for foranstaltninger med henblik på at fremskynde reel konvergens. Samhørighedspolitikken bør fortsat indtage en central plads i FFR. Den kunne omfatte en mere fleksibel politik fra Kommissionens side om fusioner eller overtagelser, som kunne føre til oprettelse af stærkere europæiske selskaber med en udviklings-, forsknings- og innovationskapacitet, der ville stille dem på lige fod med andre virksomheder, som opererer globalt.

3.5. Mange eurolande står over for udfordringer, og der er behov for strukturreformer for at forbedre investeringerne, konkurrenceevnen og produktiviteten på en social og miljømæssigt bæredygtig måde. I den udfordrende globale kontekst bør EU maksimere den konkurrencefordel, som det indre marked giver. EØSU støtter Kommissionens initiativ om at reducere rapporteringskravene med 25 %. En reduktion af bureaukratiet og en forenkling af de administrative procedurer vil stimulere den europæiske erhvervssektor og gøre den mere effektiv og virkningsfuld. Dette må dog ikke ske på bekostning af sociale og miljømæssige standarder og arbejdstagernes og forbrugernes rettigheder.

3.6. En af de største udfordringer i euroområdet er manglen på en troværdig beslutningsproces. I mange situationer har denne proces vist sig at være langsom og kompliceret på grund af princippet om konsensus. Politiske uoverensstemmelser og forskellige nationale interesser undergraver sammenhængen og effektiviteten af euroområdets politikker. EØSU mener, at der er et presserende behov for en ny tilgang til beslutningstagning. Demokratiske institutioner, grundlæggende rettigheder og en mere effektiv inddragelse af civilsamfundsorganisationer i beslutningsprocessen bør prioriteres.

3.7. Som led i en bredere indsats for at bekæmpe klimaændringer kan euroområdets politikker prioritere investeringer i bæredygtig infrastruktur, støtte til grønne og kulstoffattige industrier og til omstilling af alle økonomiske aktiviteter, herunder tjenesteydelser, finans og fast ejendom, og gennemførelse af CO_2-prissætningsmekanismer. Desuden vil integration af klimahensyn i de pengepolitiske rammer bidrage til at bringe de finansielle strømme i overensstemmelse med klimamålene. Efterhånden som dekarboniseringsprocessen fortsætter, skal EU fuldføre det indre marked for elektricitet. Etablering af et fuldt sammenkoblet net på europæisk plan er en forudsætning herfor.

([2]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet (COM(2023) 903 final) (EUT C, C/2024/2104 af 26.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2104/oj).

([3]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En kapitalmarkedsunion for mennesker og virksomheder — ny handlingsplan (COM(2020) 590 final) (EUT C 155 af 30.4.2021, s. 20).

3.8. I et komplekst og udfordrende geopolitisk landskab bør euroområdet engagere sig aktivt i globalt samarbejde og diplomati. Dette omfatter fremme af multilateralisme, fremme af fri og fair handel og bidrag til globale bestræbelser på at tackle presserende udfordringer såsom folkesundhed, klimaændringer og sikkerhedstrusler.

3.9. En omfattende politisk dagsorden for euroområdet i 2024 vil skulle afveje kortsigtede krav såsom økonomisk genopretning med langsigtede prioriteter som f.eks. bæredygtighed, investeringer, produktivitet, konkurrenceevne, finansiel stabilitet, innovation og social inklusion. Samarbejde mellem medlemsstaterne i euroområdet vil sammen med effektive styringsmekanismer på både nationalt og europæisk plan være afgørende for en vellykket gennemførelse af sådanne politikker.

Bruxelles, den 23. oktober 2024.

Oliver RÖPKE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg